СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 203. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 16-го жовтня 1946. No. 203. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, October 16, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки · ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки · Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807 · THREE CENTS in the United States of America · FIVE CENTS elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ПРОГОЛОСИВ КІНЕЦЬ КОНТРОЛІ НАД ПРОДАЖОМ МЯСА

У промові по радіо в понеділок 14 жовтня з Білого Дому президент Гері Труман заявив, що з днем 15 жовтня кінчиться федеральна контроля над продажом мяса у Злучених Державах. Президент вичислив кілька можливостей над якими він передумував для збільшення кількости мяса на ринку і вкінці прийшов до переконання, що нема іншої ради, як покінчити контролю і вернутися до давної засади свобідного торгу. Президен висловив надію, що продавці мяса не піднесуть ціни понад нормальну потребу, інакше прийде до ще більшої інфляції.

Заки президент оприлюднив заяву про знесення контролі, він гостро натаврував групу конгресменів, які кидали колоди під ноги в його змаганнях завести належну контролю над продажом і цінами мяса ще в липні і їм приписав теперішню підвишку цін на мясі. Як головну причину недостачі мяса він згадав стримання довозу худоби до різень, бо годівці худоби, вчасі вигаснення закону про контролю цін в липні, діставали вищу ціну й тому після повного заведення контролі у серпні не хотіли вже доставляти худоби, надіючися, що контроля цін не вдасться і вони опісля продадуть худобу дорожче.

Американький Мясний Інститут у Шікаґу, складений з підприемців достави худоби й великих різників, привітав заяву президента радісно й оприлюднив комунікат, в якому каже, що треба для наладнання продажу більше часу, ніж люди загально думають, бо нема худоби на зарізь у різницях.

Група републиканців у Вашинґтоні віднеслася неприхильно до промови президента називаючи її „політичною промовою" з нагоди надходячих виборів і зажадала для себе нагоди відповісти по радіо [illegible] на закиди, наче б то „конгресова група" була винувата за теперішній хаос в доставі мяса.

НЕВДАЧА ПАК ПРИ ЗБІРЦІ ВИБОРЧИХ ФОНДІВ.

Комітет Політичної Акції Конгресу Промислових Організацій СІО складав зізнання перед комісією для передвиборчих видатків в палаті репрезентантів. Зі зізнань виявилося, що Комітет Політичної Акції не дістав бажаних міліон доларів на кампанію бо всього вплинуло до каси лише $170,000, а це причинилося до ослаблення передвиборчої кампанії СІО.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІД БУДЕНЗА ВИЯВИТИ ІМЯ ДИКТАТОРА.

Кілька конгресменів у Вашинґтоні вийшли з домаганням, щоб Луїс Ф. Буденз, давніший редактор комуністичного щоденника Дейлі Воркер, виявив, хто то такий цей диктатор з Москви, що наказує комуністам у Злучених Державах як придержуватися „лінії Сталіна" і „контролювати світ". Конгресмени домагаються слідства в цій справі на підставі ревеляції Буденза, який у своїй промові по радіо в неділю заявив, що Росія приготовляється до третьої світової війни через заведення світової диктатури пролетаріяту і хоче знищити Злучені Держави та Британію.

ЗА ПЯТЬДЕННИЙ ТИЖДЕНЬ ДЛЯ БЮРОВИХ РОБІТНИКІВ.

На зібранні банкирів у Шато Фронтенек у Квебеку, в Канаді, зажадав Роберт М. Катарін, предсідник товариства нюйорських щадничих банків, щоб біловоротничковим працівникам признати пятьденний тиждень праці подібно, як це признано вже фабричним робітникам. На зібранні обговорювано цілий день відносини між господарями й наємцями і діяльність робітничих юній.

УРУХОМИЛИ ТРАМВАЇ В ПИТСБУРҐУ.

Хоч страйк робітників в електровнях Дюкень Лайт Компані не є ще скінчений, то юнія трамваєвих робітників, приналежна до Американської Федерації Праці, рішила злегковажити пікетові лінії незалежної юнії електричних робітників і пустити в рух трамваї, які обслугують місто й околицю Питсбурґа. Це дасть нагоду дістатися до правильної праці тисячам робітників, які мусіли заперестати роботу в різних підприємствах, бо не могли туди дістатися.

ПОМЕР РУЗВЕЛТІВ ПЕРЕКЛАДЧИК РОСІЙСЬКОЇ МОВИ.

У Кембридж, Масачусетс, помер у 55 році життя д-р Самуїл Газард Крос, професор словянських мов в університеті Гарвард. Він був знавцем російських справ і дорадником департаменту стейту. У 1942 р. Крос був перекладчиком у конференції в Білому Домі між президентом Рузвелтом і советським міністром закордонних справ Вячеславом Молотовом. Після Першої Світової Війни Крос брав участь у мировій конференції у Версаю.

Федерація Праці домагається вільних робітничих юній в Европі

Конвенція Американської Федерації Праці в Шікаґу приняла одноголосно резолюцію, щоб поширити акцію для введення вільних робітничих юній в Европі. Комісія, яка підготовила резолюцію, виказала, що така акція є конечна для протиділання імперіялістичній політиці Росії, яка при помочі Світової Федерації Робітничих Юній заволоділа краями у Східній Европі і хоче при їх помочі опанувати ще Західну Европу. Для поширення ідеї вільних юній АФП заложить в Европі, мабуть у Парижі, своє бюро і з нього буде видавати брошури про вільний робітничий рух у мовах англійській, французькій, еспанській і німецькій.

КАНАДІЙСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА ПАЛАТА ЗА ОТВОРЕННЯ ІМІГРАЦІЇ.

На конвенції Канадійської Торговельної Палати у Вининегу 10. жовтня перейшла резолюція з домаганням до домініяльного уряду в Отаві, щоб перевести рішальну іміграційну політику негайно. Зогляду, що в Европі тепер повно зделпасованих людей, з яких можна вибрати особи вправні в різних ділянках праці, Канада повинна використати таку ситуацію і впустити більше число імігрантів до Канади для оживлення промислу й для створення більшої кількості занять, сказано в резолюції.

ЄПИСКОП ЛАДИКА ЗА ДОПУЩЕННЯ УКРАЇНЦІВ-ІМІГРАНТІВ

Єпископ Української Католицької Церкви у Канаді, Преосв. Василь Ладика, на чолі представників Централі Українців Католиків Канади, вручив меморіял в справі іміграції українців з Европи до Канади міністрові природних багатств Елисонові Ґленові, який дня 3. жовтня перебував у Вининегу. Крім епископа в авдієнції брали ще участь: Василь Бала, президент Централі, Іван Новосад, секретар і о. Мих Григорійчук, представник Місійного Товариства св. Йосафата. Авдієнція тривала 40 хвилин. Міністер Ґлен приняв делегатів дуже ввічливо, живо заінтересувався порушеними питаннями і обіцяв помогти в справі іміграції українців до Канади.

У листі з Ріо Неґро, Парана, в Бразилії, датованім 19. вересня а присланім до Комітету Українців Канади, пише пані Марія Білоус Онищенко, що на домагання представників УНРРА з Европи бразилійський уряд згодився допустити покищо 100,000 словян на поселення в північній частині стейту Парана на кошт УНРРА. Розселенням займеться Антін Остренський в Лондріка, Компанія „Террас Норте до Парана, Бразіль".

Голод і політичні неспокої в Україні

Ню Йорк Таймс з 15. жовтня в редакційній статті „Харчові Проблеми Росії" стверджує факт, що ціла советська система колективного сільського господарства, від якого узалежнено індустріалізацію країни, [illegible] заломилася. Положення ще змінила і всеобіймаюча чистка керівного апарату в сільському господарстві. Як останню спробу ратувати колективні господарства, згл. перемогти загальну харчову крізу, організовано ще окрему центральну Раду для колгоспів. Про важке і безвиглядне харчове положення свідчать найкраще строга большевицька раціоналізація хліба та контроля харчового ринку, дарма, що Сталін обіцяв знести пайкування. Зовнішний світ довідується про цю крізу тільки в комуністичній діялектиці, що є тільки натяком на те, що діється поза залізною куртиною. Стверджується, що війна ще більше причинилася до кризи колективізму та відродила і скріпила ідеї приватної власності, що у вислідi призвело теж до бунтів і заворушень. Наскільки це вказує на політичні заворушення, головно в Україні і Білорусі, важко збагнути — твердить газета. „Ми можемо бути певні, що уряд має силу здавити ці заворушення, де вони і не розвивалися б. Чи уряд може теж заставити колгоспи знова продукувати і як швидко, залишається відкритим запитанням. Яле ясно, що ввесь російський народ не дістає досить їсти" — кінчає свої міркування Ню Йорк Таймс.

МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В ПАРИЖІ ЗАКІНЧИЛА СВОЮ ПРАЦЮ;

Ухваленням мирового договору з Фінляндією Мирова Конференція в Парижі закінчила свою роботу згідно з передвидженим планом дня 14. жовтня. Дня 15. жовтня мало відбутися тільки формальне закриття. Перед ухваленням договору з Фінляндією виступив з промовою советський міністер закордонних справ Вячеслав Молотов, обвинувачуючи західні демократії, що вони під впливом Злучених Держав Америки розбили советські намагання побудувати „справді демократичний і мирний світ". Молотов заявив, що на конференції Ради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, на якій будеться розглядати ухвалені Мировою Конференцією договори, та яка відбудеться 4-го листопаду в Ню Йорку, він буде домагатися провірки рішень Мирової Конференції, які він вважає несправедливими. Американський представник сенатор Ванденберг в красорічивій промові обороняв Фінляндію та домагався насамперед зменшення її висоти воєнних відшкодовань. Підчас голосування над договором з Фінляндією, американська делегація здержалася від голосування в справі територіяльних і політичних клявзуль договору. Крім білоруського советського представника Кіселєва, що домагався від Фінляндії 2,500,000,000 долярів воєнного відшкодовання для Білорусі і Балтійських країн, виступив з промовою теж британський міністер закордонних справ Бевин. Він, подібно як і американський представник, обороняв Фінляндію, теплими словами обіцяв їй краще майбутнє та заявив, що Мирова Конференція, не зважаючи на всі трудноці, виповнила своє завдання.

ТАЄМНИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКО-НАЦІСТСЬКИЙ ДОГОВІР В АНГЛІЙСЬКИХ РУКАХ.

Підчас дебат в британському парламенті виявилося, що англійське міністерство закордонних справ має в своїх руках текст таємного соєтсько-німецького договору, що й був безпосередньою причиною другої світової війни. Представник міністерства закордонних справ заявив, що британський уряд докищо не думає подати текст цего договору до прилюдного відома. Текст таємного большевицько-націстського договору знайдено в архівах німецького міністерства закордонних справ. Деяка згадка про це була вже підчас судового процесу в Нірнберґу, але советський представник рішучо противився, щоби цю справу заторкувати. Здогадуються, що ці таємні документи є незбитим доказом, що договір між Сталіном і Гітлером був не тільки „договором про ненапад" між націстською Німеччиною і Советським Союзом, але власне „договором нападу" цих двох імперіялістичних країн на інших.

СПРАВА ДАРДАНЕЛІВ.

Протягом цего тижня турецький уряд дасть відповідь на другу московську ноту в справі Дарданелів. На тему цеї відповіді не має ще жадного урядового ствердження, але вважається, що американська нота в цій справі додала Туреччині відваги. Пів урядово стверджується, що турецький уряд не думає починати будьяких безпосередніх розмов зі Советами в цій справі. В британському парляменті представник уряду заявив, що в справі Дарданелів британський уряд є в постійному контакті з турецьким і советськими урядами.

ЗААРЕШТУВАЛИ ПОТОЦЬКОГО.

Варшавське радіо повідомило, що польські власті заарештували графа Андрія Потоцького і його жінку, мовляв за те, що вони намагалися виїхати з Польщі з 9 скринями мистецьких скарбів та родинних дорогоцінностей.

ЧЕРГОВА КОНФЕРЕНЦІЯ РАДИ ЗАКОРДОННИХ МІНІСТРІВ ЧОТИРЬОХ ПОТУГ

Дня 14 жовтня в Парижі відбулися наради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, скликані з ініціятиви американського секретаря стейту Бирнса. Підчас нарад обговорювано справу речинця розмов на тему договору з Німеччиною. Цю справу вони повинні вирішити ще перед своїм виїздом з Парижа. Зразу було в плані, що ці розмови відбудуться в Ню Йорку в листопаді, але зараз правдоподібно вирішиться, що вони будуть в Лондоні і в січні 1947. Вирішено, що чергова конференція Ради міністрів закордонних справ відбудеться в Ню Йорку дня 4-го листопада і вона розгляне остаточно ухвалені Мировою Конференцією договори з пятьма воєнними васалями Німеччини.

ЧОГО ХОЧЕ І НЕ ХОЧЕ ТІТО.

Югославський диктатор Тіто в довгому інтервю висловив свій погляд на тему внутрішньої і закордонної політики. Він заявив, що Югославія звернеться до Обєднаних Держав з пропозицією провірити справу в грецькій Македонії, що Югославія не думає нападати на Грецію ані творити проти неї союзу з Болгарією і Албанією, але вона теж не може приглядатися індеферентно на те, що діється в Греції. Тіто дальше заявив, що Югославія не підпише мирового договору ухваленого на Конференції в Парижі та висловив думку, що цей договір буде ще предметом ревізії Ради міністрів закордонних справ. Югославія — твердив Тіто — Має теж „тверді" домагання до австрійської Каринтії. На тему внутрішньої політики Тіто твердив, що Югославія не думає колективізувати сільського господарства на советський лад, натомість хоче побудувати його на кооперативній базі.

АНГЛІЯ ПОСТАЧАЄ ГРЕЦІЇ ЗБРОЮ.

Підчас нарад в британському парламенті виявилося, що в жовтні минулого року британський уряд вирішив доставити Греції зброї на 11,000,000 фунтів штерлінґів. Зараз у звязку з комуністичними заворушеннями в Північній Греції, грецький уряд звернувся до англійського прохаючи дальшого постачання зброї. Грецьке внесення розглядається британським урядом. Секретар скарбу у Вашинґтоні повідомив, що Грецію зачислено до тих країн, конто яких може бути звільнене від дотеперішньої блокади.

ОДНОСТАЙНА ДЕНАЦІФІКАЦІЯ НІМЕЧЧИНИ.

Координаційний Комітет Контрольной Ради Союзників в Берліні ухвалив дня 14 жовтня одностайні прінципи денаціфікації усіх чотирьох окупаційних зон Німеччини, базовані на тих, які вже від червня практикується в американській зоні. В цілій Німеччині відбудеться багато судових процесів над націстськими воєнними злочинцями, яких поділено на чотири категорії.

ОСУДЖУЮТЬ, АЛЕ НІЧОГО НЕ РОБЛЯТЬ.

В британському парляменті представник уряду щераз дуже гостро осудив еспанський уряд генерала Франка за його диктатуру, співпрацю з Німеччиною та за безпорядки і загрозу громадянської війни в краї, заявляючи, що цей уряд повинен уступати. Проте, представник уряду висловився проти господарських санкцій проти Еспанії, бо вони вдарили б не у Франка, але в еспанський народ і заявив, що в еспанській справі взагалі нічого не можна зробити.

ВИБОРИ ДО ФРАНЦУЗЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ.

Вибори до нового Французького парляменту, вже на підставі ухваленої загальним голосуванням нової конституції, визначено на 10 листопада. Дня 28-го листопада відбудеться спільне засідання Асамблеї і так званої Ради Республики, на якому виберуть президента Четвертої Французької Республики.

АМЕРИКАНСЬКА ВІДПОВІДЬ НА СОВЕТСЬКІ АТАКИ.

У відповідь на постійні советські протиамериканські виступи в Австрії, видавана американською армією німецька газета „Вінер Курієр" надрукувала велику статтю, в якій ясно виказується советські перекручування фактів та цілу фальшиву советську гру як у відношенні до західних союзників так і до австрійського народу.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" В АМЕРИКАНСЬКИХ СПРАВАХ.

Офіційний орган московської комуністичної партії „Правда" забирає голос в справі страйків в Америці і твердить, що, мовляв, акція Вашинґтону „проти робітників" є частиною програми американського „імперіялізму". Большевицька газета твердить, що саме є поважною загрозою світового мира та що „події, звязані з так званою справою Волеса переконують, що демократичні сили зростають".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18. N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕМА З КОГО Й ЧОГО БРАТИ ПРИКЛАД

Зачинають нам дошкулювати різні недомагання. Страйки не минаються. Мясна кріза набрала такої ширини, що стала загальною і готова потягнути за собою поважні політичні консеквенції. Нема цукру, бракує мила і многих інших продуктів. Дорожнеча піднімається далі вгору, а заробітки стають меншими.

Усі ці недомагання, про які ми згадуємо тільки мимоходом, усім нам добре відомі. Вони вказують наглядно, що на одному чи другому відтінку нашої національної господарки не є добре. Так воно й є. Одні скидають за це вину на адміністрацію у Вашинґтоні, згл. на Офіс Адміністрації Цін, другі добачують у недомаганнях „політику", себто боротьбу двох головних партій, що боряться за владу, а вибори за плечима. Інші скидають цілу вину на комуністичних агітаторів, що неспокоями у нутрі нашого краю думають змусити уряд далі вести щодо Совєтів таку політику, щоб їм потурати у всьому, як це бувало. Але є ще одна категорія людей, які, критикуючи наші економічні відносини, постійно дають нам за приклад інші країни. Дехто звертає нам увагу на Велику Британію в цьому розумінні, що націоналізація, яку там переводить соціялістичний уряд, допомагає Британії скоро підноситись вгору в продукції й опановувати світові ринки. Знов інші, а саме тих маємо на думці, вказують нам Совєтський Союз, де нема ніяких страйків і продукція в повнім розгоні, та де, як виходило б, кожний має запевнену працю і те, що йому потрібне до життя. Навіть бувший заступник президента краю, Генрі Волес, є між тими, що звертають увагу на нагоди, які дають Совєтам людині та на високу життєву стопу, яку дають чи заповідають своїм народам диктатори з Кремля.

Наслухавшись такого, треба вважати природним, що дехто з американців почав уже апелювати до нашого здорового розсудку, взиваючи нас критикувати наші недомагання, але критикувави обєктивно. Такого апелю дійсно треба, коли навіть така особа як пані Рузвелт, дораджуючи нам боротись з комунізмом поступом вперед, робить це в такий спосіб, що відчувається, що властиво ми не поступаємо вперед, але комуністичний лад в Совєтах поступає. Тому добре, що дехто питає: Де ж і в чому видно цей поступ в Совєтах? Тому добре, що рівночасно виказується, як демократія у Злучених Державах від десяток літ розвязує різні господарські та культурні проблеми в такий поступовий спосіб, що людям в Америці постійно стає жити ліпше, безпечніше й культурніше. Де ж є нині другий край, який виказував те саме чи таке ліпше, щоби з цього можна собі брати приклад? Так питають ці люди і відповідають, що у всякому випадку Совєти не є тим краєм.

Підготовка до „останнього рішального бою"

Легенда „останнього, рішального бою" давня, як і давня наша історія. В сиву давнину зводили „останні, рішальні бої" поодинокі особи, опісля роди і племена, ще пізніше народи й нації, а в останніх століттях вже і цілі групи народів. Проте, поняття „останнього, рішального бою" ще ніколи не виступало в такому глобально широкому розумінні, як сьогодні. Друга світова війна теж мала бути „остання і рішальна", але після неї не пройшло ще й двох років, як уже знова не тільки мається враження, але й спостерігається цілком конкретні факти, що переконують про горячкову підготовку власне до такого глобального „останнього рішального бою".

Фактом є, що сьогодні всяка політика вже ведеться тільки в найширшому „глобальному" розумінні, що є цілком логічним наслідком розвитку цивілізації, зокрема техніки зброї і комунікаційних засобів, які зробили наш світ „замалим". Совєтський Союз, наприклад, вважає, що до системи його безпеки належить теж, скажімо, Панамський канал. Америка зі свого боку вправді ще не твердить, що її кордон лежить в Дарданелях, але які там сьогодні кордони, як в повітрю літають ракети, а з Гавайських островів летиться до Єгипту без зупинки та ще й через північний полюс.

На безлічі прикладів кожного дня бачимо, що ціле намагання людства скероване в двох напрямках: політичному і військовому. І перше і друге намагання робиться під гаслами „тривкого і справедливого" мира, але одне і друге зраджує цілком виразно підготовку справді до „останнього рішального бою". Щоб забезпечити мир, підготовляються до війни і в оборонних цілях підготовляються до нападу. Найбільш багатомовні під цим оглядом є без сумніву всілякі числа, хоч би тільки приблизні, про кількість військ поодиноких країн та їх розташування, про що в останньому часі подибується чимало матеріялів в американській пресі.

Поминаючи величезні армії в поодиноких країнах, сьогодні ще понад 3,100,000 совєтських, американських, британських і французьких військ перебувають поза кордонами своїх держав, чи то в окупованих країнах, чи в гарнізонах порозкидуваних по цілому світі військових баз. Під цим знаком ведуться теж політичні розмови на Мировій Конференції в Парижі та в Обєднаних Державах. Чисельність та розташування військ не тільки ставляють в належному світлі сьогоднішню політику, але доводять теж до багатомовних висновків в міркуваннях про майбутність світа.

Совєтська армія.

Ціла совєтська армія в країні і закордоном начислює сьогодні після закінчення вже демобілізації до 5,300,000 вояків. З того біля чотирьох міліонів вояків припадає на суходільну армію, 350,000 на воєнну флоту та понад 600,000 на авіяцію. Як іде про совєтську воєнно-морську флоту, то тут включається теж багато баталіонів так званої морської піхоти, отже моряків з окремими призначеннями на суші (напр. оборона морського побережжя і т. п.). Багато зі совєтських моряків переходять зараз окремий перевишкіл для обслуги нових кораблів, включно з новими німецькими типами підводних човнів, що їх большевики захопили. Совєтська авіяція нараховує понад 30,000 літаків найрізноманітніших типів, бомбардувальників, нищильників, розвідчих літаків і т. п. з далеколетними бомбардувальниками типу американського Б-29 включно. Проте здогадуються, що совєтський авіяційний персонал виставив би тільки, щоб могти ввести в дію приблизно четвертину усіх літаків, якими совєтська авіяція розпоряджує.

До загального числа совєтської армії треба додати ще понад пів міліона військ МВД (Міністерство внутрішніх справ, колишнє НКВД).

Понад 1,500,000 совєтських військ стаціонують поза властивими кордонами Совєтського Союзу, не враховуючи сюди моряків та невідомої кількості МВД (НКВД). В загальному совєтську армію в поодиноких країнах обчислюється на: 425,000 в Польщі, 725,000 в Німеччині, 60,000 в Австрії, 5,000 в Чехословаччині, 60,000 в Мадярщині, 8,000 в Югославії, 271,000 в Румунії, 3,000 в Альбанії ід 85,000 в Болгарії. До цього треба додати ще досить поважні сили військ совєтських сателітів. На Близькому і Далекому Сході Совєти мають: 190,000 військ на Кореї, 75,000 в Манджурії та біля 10,000 в Ірані (в провінції Азербейджану і переважно в цивільних одягах). Поголоски про організовання Совєтами „визволених армій", німецьку в Польщі та японську в Манджурії, тут годі наводити.

Британська армія.

Британська армія найбільше з усіх має „світовий характер". До кінця цього року вона повинна бути зредукована до 1,200,000 усіх родів зброї (за виїмком доміній) і більша частина з цього буде правдоподібно поза кордонами самої Англії. В чужих країнах англійські війська перебувають: в Німеччині — 350,000, в Австрії — 28,000, в Італії — 45,000, в Греції — 50,000, в Лібії — 4,000, в Єгипті — 100,000, в Палестині — 110,000, в Еритреї в Східній Африці — 6,000, в Трансйорданії — 2,000, в Іраку — 12,000, в Індонезії — 20,000, і в Японії — 38,000. Британська військова політика, як виходить, є строго дефензивна і її найголовнішим, якщо не єдиним завданням є задержати і оборонити „статус кво" британської імперії та шляхів її получення.

Американська армія.

Загальну силу американської армії обчислюється сьогодні на 2,200,000 вояків усіх родів зброї, з чого понад 700,000 (не враховуючи тут моряків та корабельного персоналу) є на чужих територіях. Американська залога в поодиноких чужих країнах виносить: Німеччина — 290,000, Австрія — 15,000, Італія — 24,000, Індія — 29,000, Филипини — 50,000, Корея — 50,000, Японія — 140,000. Крім того Америка держить ще 25,000 вояків на своїй Алясці, 200 в Ісляндії, 1,000 на Гренляндії та 50,000 в Панамському каналі. Як видно, американські сили на інших континентах є найменші, можна б сказати, мінімальні в порівнанні напр. зі совєтськими. Але їх відповідно доповняє найбільша сьогодні в світі військово-морська флота, могутня авіяція з відповідними базами і — щоб не забути — атомова бомба.

Французька армія.

Хоча Франція належить до „великих", її армія ще не двигнулась з поразки в останній війні і є в стадії відбудови. Крім 60,000 в Німеччині та 12,000 в Австрії, французи мають ще тільки деякі сили в Індокитаю.

Наведені числа базовані на офіціяльних даних, що у військових справах завжди були відповідно осторожні. Недавно в Раді Безпеки Совєти видвигнули домагання, щоби кожна країна подала точну кількість своїх військ поза своїми кордонами та точно визначила місце їх розташування. Совєти теж домагаються чим швидшої видачі таємниці атомової бомби і рівночасно Совєтський Союз найбільшою таємницею огортає свої військові справи. Бо і легенда „останнього, рішального бою" найбільш жива і актуальна в Совєтському Союзу,

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

З історії одної юнії

Робітнича юнія подібно як і підприємство, має свій розвиток і занепад, залежно від „добрих" або „лихих" часів. Приклад з юнії кітлярів у Портленд, у стейті Ореґон, на Західнім побережжі. Відділ 72 юнії кітлярів був незначною одиницею до війни, а вчасі депресії мав лише 130 членів. За війну число членів зросло до 60,000, тобто майже половина всіх робітників, занятих при будові кораблів у цій околиці, була вписана до юнії. Тепер це число впало до 5,000. Учасі найвищого розвитку юнія збирала по $200,000 місячно, а тепер кожного місяця треба витягати з банку яких $7,000 готівки на заплату рахунків, як каже бизнесовий агент юнії, Ралф Калгун.

Тоді як юнія „панувала", збудувала будинок за $270,000 на свої бюра. Це була справжня палата. Тому і „мармуровою палатою" називали її в робітничих і неробітничих колах. Вхід до палати прикрашений блискучими мармуровими стовпами в Наполеонськім стилі, а долівка викладана камінчиками як у багатім банку.

Та сьогодні „палата" опущена. Тисячі робітників розїхалися, бо нестало роботи. Коли робітники розїхалися, нестало членів і нестало членських вкладок. Вже нема довгих ліній людей, що чергою приходили платити вкладки, опустіли кімнати й цілі поверхи. Бизнесовий агент юнії Калгун каже, що юнія мусить піднаймити комусь цілі поверхи, а собі затримати лише скромне приміщення для бюра. В „палаті" можна добре примістити нічний клюб: там дві кухні, модерна бара для продажу напитків і вигідні приміщення, яких члени юнії не вживали. У цім будинку господарив колишній бизнесовий агент Тамі Рей і уладжував принятвя для чужих гостей.

Вчасі розвитку юнії працювало в її бюрах 35 дівчав-стенотипісток, тепер їх є 6. Тоді було 22 помічників бизнесового агента, які шукали праці для своїх членів. Помічники діставали по $100 тижнево. Тепер лише 4 з них осталося. У будинку втримувала юнія кругольню, одначе мусіла її замкнути, бо треба було платити по $3.00 денно самим лише хлопцям, що уставляли стовпчики, а оплата за одну „партію" була занизка. Колись юнія друкувала тижневу газету для членів і роздавала її даром, тепер газета впала. Колись юнія вміла забавляти членів. Ще в липні б. р. видала на пікнік $15,000 для членів, бо перекуска й пиття були даром для членів, а в 1945 році такий пікнік тривав 36 годин.

З „РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ"

„Усі ми йдемо шляхом перемоги з великим народом Росії" — виписано в наголовку на цілу сторону в числі офіціяльної „Радянської України" з дати Київ, 13. серпня 1946. Далі іде стаття **„Сила братерства і дружби".** Ця стаття це документ ганьби, якої зазнає Україна під владою Кремля. У ній говорить „влада України", що „великий Сталін" і російський народ [illegible] „життя" Україні, за що треба українському народові „вклонитися синам і дочкам Великої Русі". У цій статті пишеться:

∴

Глибоко йде коріння великого братерства, великої дружби двох народів — російського і українського. Давним-давно наші предки поєднали свою долю з долею свого старшого російського брата і вийшли пліч-о-пліч з ним на суворі та буряні шляхи історичного буття і боротьба за свою долю. Страшні бурі епох змітали країни, нищили народи, а російський і український народи, поєднані силою кревного братерства, стояли в цих бурях незломно і дужо, не піддавалися лихим завойовникам, берегли свою мову і культуру.

Хто тільки не ходив битими шляхами України, яких тільки напасників не заносила до нас жадоба владарювання? Приходили поневолювачі, але завжди були биті, завжди на них падав гострий меч народного гніву і помсти. Візьміть грудку нашої землі, стисніть її в руці і споміж пальців потече кров — так густо вона зрошена нею. В тій крові горять гарячі краплини крові наших російських братів. Мстислав Удалой і Петро I., полководець Суворов і уралець та москвич билися з ворогом за те, щоб Україна була незалежною, щоб її краси не топтав і не вялив чужинець, щоб український народ не потрапив в іноземне рабство.

На історичній Переяславській Раді український народ устами свого славного гетьмана Богдана Хмельницького, дав клятву російському народові на вірність, братерство і на довічну дружбу. Велика дружба з народом Росії завжди животворно впливала на життя українського народу, на його історичну долю.

Вийдім сьогодні на верховини епохи і погляньмо на велику Радянську Україну. Простяглася вона від Карпат аж до Дінця, від Чорного моря аж до дрімучих брянських лісів — возз'єднана, багата, повнокровна! Хто ж зробив Радянську Україну такою, хто зібрав усі землі під один герб, під один прапор? Великий Сталін, російський народ вчинили цей акт історичної справедливості! [illegible] гнуздає Дніпро-Славуту, засіває неозорі ниви, будує і творить. Хто ж двигнув таке кипуче життя в серце України? Великий Сталін, російський нарсд дали нам життя, розправили крила для великого льоту!

Що ж було б з Україною, колиб не підтримка і допомога російського народу? Рабами яких панів були б сини і дочки України — німецьких чи угорських, чи ще чиїхось? Нас самотніх, як одиноку березу в полі, зламали б суворі буревії історії, нас би затоптали чужинські орди, нашу б пісню заглушила б туга та стогін. Вклонімося ж синам і дочкам Великої Русі, нашої улюбленої сестри за щиру і безкорисну допомогу Україні.

А десь із смердючої ями ми чуємо гадюче шипіння. Покидь людського роду, світові повії, тавровані фашистською свастикою і тризубом, оповившись жовто-блакитною ганчіркою, — шиплять невдоволені з нашої дружби і трясуть своїми кощавими руками. Та й як їм не шипіти, коли український народ, разом із своїм братом розбив і розсіяв усі їх божевільні марення, побудував велику возз'єднану Україну, республіку достатку, волі і людського щастя, яку вони ненавидять усім своїм нутром. Український народ викинув на смітник плюгаве поріддя зради і йде вперед шляхом, осяяним сталінським генієм. І скільки б не путалися в нас під ногами всілякі бандерівсько-петлюрівські виродки — їм не спинити нашої ходи. Жалюгідні пігмеї! Вони хотять заслонити сонце. Ні, сонце світитиме нам, українському народові і всім народам нашої Вітчизни, обєднаним силою дружби і великого братерства. А українсько-німецьким націоналістам гнити і догнивати в смородній ямі, десь на задвірках світової реакції.

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ

ЗА УКРАЇНУ

(Історична повість, оперта на подіях в Україні в 1664 році).

1)

Жертва.

Осеню 1663 р. з половини вересня до самого Різдва летіло чорне гайвороння трьома шляхами на Україну. По словам пісні „йшли ляхи на три шляхи, а татари на четвертий" Україну воювати. Польський король, Ян Казимир та його воєвода, Стефан Чарнецкі заганялися походом аж по Лівобережжя, грабили, палили міста і села, а між людьми сіяли червону смерть за повстання Хмельницького...

Правобережний гетьман Павло Тетеря пристав до Польщі, а лівобережний Іван Брюховецький писав у Москву, щоби цар-батюшка приказав Ромодамовському воєводі йти йому на поміч. Самже як холоп царський з невеличкою силою не міг чолом стати проти польської навали.

Якраз тоді, як Польща підбивала лівобережню Україну, найбільший чоловік на Україні Іван Виговський, бувший гетьман, сидів у Барі, принимав слухи, куди вітер підійме розхвильоване плесо українського моря. Чому так? Чому не йшов на поміч беззахистній рідній землі?!

Багато лиха вилолось на голову того гетьмана від українського люду. Не розумів люд його високих намірів, осудив його „ляцьким кумпаном" тай скинув з гетьманства. Люд православної віри тягнув руку до Москви. Не спізнав ще цілої темної каверзи, яку принесло Україні темне багно північного деспота. Не злюбив Виговський Москви за її непросвіченість і гейби відчув те зіпсуття, яке несла вона на Україну, розколюючи народ на два ворожі табори: лицарство і поспільство заставила до межиусобиці. Дай, Боже, думала — їм побитися, а мені поживиться!

Та гетьман Виговський стягнув ще тоді світлу старшину коло булави, умовився з польським королем, як рівен з рівним і зложив славну гадяцьку угоду 1658 р. Україна в звязи з Польщею мала творити „Велике Князівство Руське" з виборним гетьманом. Мала мати військо і свою монету. Православна віра мала мати рівне право з католицькою. На Україні мало бути два світські університети. Скрізь мали повстати школи і печатні книжок для освіти. Україна мала обіймати всі землі, де живе український нарід.

Поляки притиснені до муру мусіли згодитися на такий лад, але як побачили, що гетьман Виговський не має сили — зірвали угоду. Виговський не мав сили, бо український люд не підпер гетьмана. Не повірив свому гетьманові, Москва туманила його. На гетьмана Виговського та на Юрія Немирича, його спільника, кинули клятву між люд московські прислужники:

— Це, бачте, кармазини собі собі панування з Польщею заводять над народом!

Люд настрашений зірвався до бунту. Немирича, найсвітлішого чоловіка тоді межи світськими людьми порубав на шматки коло Свіговця і перепер злуку з Москвою. Оттоді Виговський, хоч розбив москалів під Конотопом на голову, відмовився від булави по волі люду до невмілої руки Хмельниченка. Та небавом видерли цю булаву синові Богдана і роздерли Україну між себе два темні гетьмани: один польський прислужник — Тетеря, другий московський холоп — Брюховецький, а сина Хмельницького у монастир загнали Богові молитись.

Відсунувся тоді гетьман Виговський від того горя геть до тихої Галичини до Руди під Стриєм, де мав ще Волицю і Кохавину з титулу київського воєводи.

Та Україна знов захвилювала і Тетеря навів поляків на Україну, а Брюховецький московські війська — горе знов підіймалось, не було руки Богдана! Але сталась тоді велика подія: у Києві вибрано митрополитом найбільшого патріота священика Йосифа Тукаль-

(Продовження на 4. стор.)

Допоможіть вдержати і збільшити одинокий у світі український демократичний щоденник, що вже 54 років обєднує американських українців при ідейній праці та з вільної американської землі голосить правду про Україну.

Місяць жовтень є місяцем добровільної доплати до передплати „Свободи". Він дає Вам нагоду ділом оцінити працю „Свободи" і доплатою чи жертвою виявити розуміння ваги рідної преси.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

11. жовтня 1906 р.

ПОШТОВА АДРЕСА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Головний Рекордовий Секретар У. Н. Союзу поміщує повідомлення до всіх відділів, що відділові секретарі мають кожного місяця присилати місячні звіти й резмети на адресу: П. О. Бакс 76, Джерзі Сити, Н. Дж. (Цю саму поштову скринку в Джерзі Сити має ще й тепер У. Н. Союз).

ЧИСЛО ІТАЛІЙЦІВ У НЮ ЙОРКУ.

Число італійців у Ню Йорку виносить 400,000 душ. Вони є власниками реальностей вартости $40,000,000, а в різних банках мають ощадностей около $100,-000,000. У Ню Йорку є около 200 італійських товариств.

РОСІЙСЬКІ „РЕВОЛЮЦІОНЕРИ" В ЛОНДОНІ.

„Пал Мал Ґазет" пише, що в Лондоні є головний осідок російських анархістів. Вони укладають там усі плани заговорів і приготовляють замахи. Найсильніші бомби, ужиті при замахах на високих державних достойників, між іншими і на премієра Столипіна, були фабриковані в Лондоні.

ВИБОРЧА РЕФОРМА В АВСТРІЇ.

Парляментарна комісія для виборчої реформи остаточно ухвалила, з якого числа послів має складатися новий австрійський парлямент і кільки послів має припасти на кожний край і кожний нарід... Урядовий проект кривдить українців на користь поляків у Галичині. Згадана комісія ухвалила, щоб утворити 19 додаткових мандатів, розділюючи їх так, що в Галичині припаде 3 мандати полякам, а 1 українцям. Цілий парлямент буде мати 514 послів. Галичина мала б вибирати 106 послів: 78 поляків а 28 українців. Уряд настає, щоб цю справу швидко покінчити і щоб вибори відбулися з початком 1907 р.

ІМІГРАЦІЯ ДО АМЕРИКИ.

Недавно появився звіт американського статистичного бюра з виказом числа імігрантів з різних країн Европи. Звіт виказує, що від 1. липня 1905 р. до 1. червня 1906 р. приїхало три рази тільки імігрантів, що давнішими літами. Загалом за час від 1. липня 1895 р. до 30. червня 1906 р. приїхало до Злучених Держав 6,508.526 осіб, отже майже таке число людей, яке має ціла Галичина. Найбільше імігрантів висіло в Ню Йорку, а в останньому році на 1,112,000 нових імігрантів аж 880,543 висіли в Ню Йорку.

До українського громадянства

За кілька місяців — Різдво. Всюди, де тільки живуть українці, сімї засідатимуть із молитвою і колядою за стіл до Святої Вечері. Навіть по біженецьких таборах західньої Европи всі спільно святкуватимуть великий празник Христового Народження.

Тільки укранїський вояк, що його доля кинула в ряди польського війська, не матиме ні родини, ні святочного настрою, ні матеріяльних засобів, щоб заховати традиції Свят-Вечора. Вирваний із рідного села хижими руками НКВД, засланий на Сибір, звідти вступає до польського війська, ратуючи своє життя. Виїзджає за кордони совдепії і зачинає вандрівку по світі: Середний Схід, Африка, Італія, а зараз Велика Британія. За ввесь цей час — неприхильне, а часто й вороже відношення до нього чужого окруження. Багато із цих вояків через 5—6 літ не чуло звуків рідньої мови, а вже про святкування рідних свят мови нема!

Оце перший раз, за час тривання цієї війни, українські вояки матимуть змогу зїхатися до Лондону й Манчестеру, щоб разом відсвяткувати Різдвяні Свята. Перший раз — зможуть свобідно заспівати „Бог Предвічний", пригадати давні часи в рідньому селі, серед родини, та зродити все минуле...

До Вас — українські матері, до Вас — українські комбатанти, що знають долю вояка в чужому краю і як радісно є зїхатися для спільного відсвяткування українського свята, до Вас — українців Канади й Америки — шлемо сьогодні заклик і гаряче прохання причинитися до того, щоб український вояк, позбавлений всього того, що йому рідне й дороге, міг гідно й по традиційному зустрінути велике українське свято Народження Христа-Дитини.

Вишдіть ще сьогодні пачку із харчами! Вона зайде на час! Заставте Свят-вечірні столи українських вояків їжею! Зробіть їм ту приємність! Хай на хвилю душею перенесуться під рідні стріхи до Батьківщини й забудуть муку й злидні вояка на чужині, вояка польської армії!

В імені українських вояків просимо слати свої пачки на такі адреси — Православного капеляна:

MAJOR GENERAL SAWA
General Orthodox Chaplain,
Polish Army Headquarters,
London, S. W. 1, England.

Греко-католицького капеляна:

MAJOR ANTHONY HODYS,
Greek-Catholic Chaplain
Polish Army Headquarters,
London, S. W. 1, England.

Секретаря „Союзу Українців Британії":

F/Lt MICHAEL OPARENKO,
P-0775, R. A. F. Station, St. Faith
nr. Norwich, Norfolk, England.

За Центральне Українське Допомогове Бюро:

Святослав Фроляк.

КАМПАНІЯ
— на —
ПРЕСОВИЙ ФОНД "СВОБОДИ"

Усі датки, надсилані на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у цій рубриці.

Відділ:		Датки:
5	Григорій Соловський	$ 2.00
7	Peter Pucher	2.00
7	Frank Ros	2.00
18	Пупчик Укон	2.00
20	Степан В. Запорожан	2.00
25	Лука Мищуга	5.00
39	Jacob Tracz	5.00
50	Nicholas Gedzyn	2.00
52	Семеон Вавришин	3.00
52	Михайло Провода	5.00
58	Nick Dack	2.00
58	о. Йосиф Боднар	2.50
58	John Sorokowsky	2.00
65	Ilko Chomiak	5.00
66	Теофіль Найдан	2.00
70	John Smeryczansky	2.00
81	Михаїл Крисоватий	3.00
85	Он. Косьтюк	2.00
86	Василь Федірко	2.00
88	Michael Zinsky	2.00
90	Василь Скольський	2.00
91	Wasyl Macirynsky	2.00
94	Іван Г. Ґава	5.00
103	Николай Бридзей	2.00
176	Михайло Стадник	2.50
116	Павло Стадник	2.50
118	Іван Корбецький	3.00
	Joseph Kunka	2.00
130	Іван Солтис	2.00
133	Олександер Присяжний	2.00
136	Leon Huch	2.00
143	Михаїл Ожийовський	5.00
150	Ілія Яремій	10.00
193	Michael Pukish	3.00
200	Konstantine Semenuk $5,- Pauline Semenuk $5, Rose Semenuk $5, Mary Semenuk $5	20.00

Відділ:		Датки:
204	Михайло Ковердович	2.00
204	Дмитро Галичин	5.00
217	Jack Hrywnak	2.00
220	Іван Кравчишин	2.00
221	Peter Dmytro Adams	2.00
221	Dmytro Strawniak	5.00
229	Gabriel Markovitch	2.00
234	Василь Кардаш	5.00
239	George Pisker	2.00
243	Stephen Hasiuk	2.00
245	Sam Kanuka	2.00
245	Павло Ґульґун	2.00
251	Andrew Shczupak	5.00
277	Василь Дерлиця	2.00
291	Василь Гузіль	5.00
295	Михаїл Петруха	5.00
316	Михайло Юрків	5.00
320	Андрій Харишин	2.00
	John Tarnavsky	5.00
325	Михайло Лех	2.00
325	Роман Оліяр	2.00
333	Theodore Pishko	2.00
345	Петро Качмар	5.00
361	Петро Чорній	5.00
361	Hrynko Yakymiw	2.00
361	D. Ksiondzyk	2.00
361	Daniel Guchowsky	2.00
361	Іван Зборовський	2.00
368	Міхал Пророчок	2.00
370	Joseph Brezicky	5.00
379	Wasyl Nykolaiszyn	2.00
383	Luka Sarabun	5.00
383	Василь Пухта	2.00
335	Thomas Kwasny	2.00
387	о. Василь Горохівський	2.00
459	Петро Лобур	2.00

Адміністрація „Свободи".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Звіт з Протестаційного Віча.

При участі поверх 200 осіб з поблизьких громад відбулось віче в обороні українських скитальців в Европі, а зокрема в обороні українських сиріт, яких має видатися на поталу і на виховання на зрадників українського народу, з якога вони походять, а також проти Лінії Курзона та насильного переселювання українців углиб Роії при помочі грубого насильства, катовання і розстрілів.

Голова місцевого Допомогового Комітету, громадянин Йосип Керелейза, відкрив віче, а по відспіванні американського гимну, відчитав програму дня, як рівнож обяснив ціль сьогоднішнього віча, по українськи і по англійськи. Обяснив Лінію Курзона, та звернув увагу на страшні наслідки усталення цієї лінії, підкреслив цю страшну несправедливість, заподіяну українському народові, звернув увагу, в який нелюдяний і варварський спосіб переводиться так звана „добровільна репатріяція", як поляки рабують усяке добро українського народу, а не охочих покидати своє родинне гніздо, бють, а навіть вбивають. Переданих червоній зграї насильно наладовують в товарові потяги і вивозять у глиб Росії, на Сибір, на паніцизняно-комуністичні роботи, або на неминучу смерть. На доказ слушності своїх слів навів лист, писаний на Лемківщині, а лист цей був перекладений на англійську мову. Лист цей як і багато інших будуть видані в формі брошурки і розіслані по американських редакціях. Із цього листа несеться голос розпуки: „Дай Боже, щоби Господь поміг нам, бо як ні, то хто знає, як дальше з нами буде. Христос Воскрес"!

Другим з ряду сказав кілька слів о. Ковальчик, який підкреслив, що це є не лиш народній, але ще більше релігійний обовязок помагати бездольним, бо релігія каже любити і помагати всім кривдженим; гуманітарність це найкращий обяв духа демократизму. Нам треба іти слідами нашого уряду і всіх культурних народів, які дають поміч навіть своїм ворогам при помочі УНРРА. Христос Спаситель велів нам голодного накормити, спрагненого напоїти, нагого приодіти, хорого відвідати, подорожного в хату прийняти, а вмерлого схоронити. Усюди треба поміч давати, кожньому без огляду на віроісповідання, політичні переконанння; де лише бється українське серце, наша поміч повинна сягати, непоминаючи і Советської України, бож там центр українського народу.

Головним бесідником був д-р Володимир Ґалан, голова Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Филаделфії. Перші його слова: „Привіт від українських скитальців усім тут зібраним" глибоко в душу вразили присутніх на салі українців.

Відтак приступив бесідник до докладного звіту зо своєї поїздки по всіх центрах, де живуть українські скитальці. Українці скитальці, ніби то освобджені, але не мають ні одної вольності, ба навіть не вільно їм офіціялньо називатись українцями. Ніхто не хоче признати їх за скитальців, хоч є їх 300 тисяч, а це тому, що вони не хотять повертатися в Совети. Совети зачисляють їх до своїх горожан, горожан советських, не бажають прилюдно признати їх за українців, бо наділі нема Української Держави, а є лиш колонія московсько - большевицького деспотизму. Отже щоб непротиворічити собі самим і не признатися до терору, який панує на Україні, червоні так завзято виступають проти українських скитальців. Українцям невільно записуватись українцями, хіба поляками, або москалями. Далі бесідник підніс здібність і працьовитість українців по таборах, на що навіть і чужинці звернули увагу і дуже хвалять здисциплінованість та порядок серед українців. Принимаючи їх, якабудь країна придбала би собі велику користь і добрих та працьовитих громадян.

Потім д-р Ґалан описав українські табори.

Як виглядає табор?... Є це довга будівля, в якій знаходиться від 600 до 700 людей. Щоби мати хоч крихітку приватної свободи, то люди розвішують плахти і творять в цей спосіб наче маленькі кімнатки, в котрих спить яких 6 людей.

Скитальці діляться на дві групи: є такі, що живуть поза таборами і працюють на себе, хоч їм приходиться дуже тяжко знайти заняття, і дуже бідують; інші живуть у таборах під зарядом УНРА, і хоч доволі дають, щоби прожити здоровому чоловікові, але для дітей і слабих жінок троха за мало, і тому вони часто хворують і вмирають.

Яких 10,000 українців знаходиться при польському війську. Їм були представлені з початку певні ідеали (тому вони так по геройськи воювали, хочби в Італії), але як вже були втягнені в контингент польського війська, то стратили все, всі права, аж щойно тепер, від коли польський генеральний штаб зліквідовано, українські жовніри при польській армії відчули більше свободи. Аж тепер можна в Лондоні почути українську мову й пісню з уст вояка, вбраного в польський однострій.

Від 29 до 31 вересня зійшлись були представники Українського Допомогового Комітету з Европи й Америки в Українському Домі в Парижі, в Франції. Над домом цім гордо повівають прапори український, французький, а на самому верху прапор Злучених Держав Північної Америки, бо дім цей є власністю Українців, горожан Америки. Бесідник закінчив свій звіт побажанням, щоб український нарід мав в Україні таку свободу, як ми її маємо тут в Америці.

Буря грімких оплесків зірвалась у відповідь на ці слова!

Присутні були дуже вдоволені з так докладного і точного звіту. Багато справ, яких ми тут в Америці не розуміли, стали нам ясними.

На внесок громадянина Теодора Копки, піддержаний громадянином Михайлом Тимчишиним, були приняті і одноголосно ухвалені резолюції:

1. Присутні на цьому Вічу представники Церкви, запомогових льокальних товариств, клюбів, жіночого Кружка, американських ветеранів українців, домагаються, щоби 300,-000 українців скитальців в Італії, Франції, Бельгії, Австрії, Німеччині, Індії та в Великій Британії були визнані за українців.

2. Щоби постаратися якнайскорше перселити цих нещасних людей до Злучених Держав та інших демократичних країн.

3. Щоби насильна репатріяція українців в Польщі була негайно здержана, та щоби гуманно поводитися з українським населенням.

Після цього д-р Галан давав дуже влучні і вдоволяючі усіх відповіді на всі запити.

Після замкнення дискусій переведено збірку на покриття коштів віча іна допомогу скитальцям, яку вислано до комітету в Філядельфії.

Голова віча гром. Йосиф Керелейза подякував д-рові Ґаланови за річевий звіт, а зібраним за інтелігентну поведінку на вічу, як рівнож за жертви.

Віче закінчено відспіванням національного гимну: „Ще не вмерла Україна"...

Спис жертводавців:

Українська Православна Церква $100; по $25: Український Жіночий Кружок і Укр. Ам. Горожанський Клюб; по $10: Українське Зап. Товариство „Січ", Савтпорт, 84 відділ У. Н. Союзу, Савтпорт, Е. Каламін, Т. Піх, Ю. Бариляк, А. Мельник; Н. Кісіль $7; по $5: Н. Савяк, А. Савка, М. Мельник, Д. Берґ, Брезіцька, В. Вітерко, В. Гірчиця, К. Гірчиця, Н. і Павліна Гончар, М. Кравчик, Михайлицький, І. Сенцьо, мол, К. Марущак, С. Савчишин, А. Керелейза, Ф. Довбуш, П. Салабай, І. Горбачук, М. Роман, І. Козира, С. Явин, М. Федишин; по $3: І Капустинський, Н. Саламандра, Є. Присташ, М. Галайко, М. Іващків; по $2: А. Дзят, Гіна, І. Зень, А. Кондрацький, Й. Керелейза, о. Ковальчик, І. Япчанка, Й. Вайда, М. Курдина, П. Бойчук, С. Кірчак, Т. Гірчиця, Є. Гаврилич, М. Селеман, І. Цапик, А. Салак; по $1: І. Островський, А. Марущак, Й. Мельник, М. Карбовник, В. Глистяк, Плуговський, Богачук, М. Ковальчик, А. Кохановський, Т. Хомицький, М. Селеман, А. Устиновський, А. Котик, А. Піх, С. Присташ, І. Білас, Й. Старанчак, Чех, І. Ґерент, В. Романишин, М. Присташ, Й. Мельник, А. Кохановський, С. Крачківський, Й. Долинський, Т. Сербин, М. Мельник, І. Ткач, І. Фаль, Ю. Гаркий, П. Дубик, Січковська, М. Мельник, Гриндюк, Каламін, В. Ґонтарський, Левицький, П. Явин, Савка, Зень, М. Даниляк, М. Похмурський, О. Похмурський, П. Присташ, М. Плосконос, М. Тимчишин, М. Дерлиця, С. Салабай, І. Мазур, А. Роман, А. Гліб. — Дрібні жертви $1.42. — Разом $426.42.

На засіданню екзекутиви дня 15. вересня зложили:

Ю. Нечистий $5; Т. Копка $3; по $2: І. Сенцьо, П. Ґерент; по $1: А. Котик, А. Керелейза, Ю. Зень, А. Савка. — Разом $16, а разом усього $442.42.

Борис Хоптяк,
секретар віча.

ВИГЛЯДИ НА ЗБІРКУ ТОВЩУ.

Вчасі війни давався відчувати брак товщів і олїйв і тому уряд візвав населення щадити товщі та віддавати їх мясарам, звідки товщі йшли на воєнні потреби. Отже населення призвичаїлося вже до таких збірок і тому компанія, яку переводить Американський Комітет для Збірки Товщів не повинна натрапляти на труднощі. Треба лише, щоб люди зрозуміли, про що йде справа.

Товщі потрібні на різні цілі, між ін. на виріб мила, без якого тепер не можна обійтися. Тому, що з заграниці тепер не приходить товщ, Америка сама мусить заспокоїти ці потреби. Ба, що більше: в минулому в Америці був ще смалець та природні олії, а вчасі війни багато таких припасів вичерпалося, отже треба тепер їх нимсь заступити. Недостача мяса впливає теж на меншення припасів товщу, бо люди стараються використувати все, що лише дістануть до рук. Та всетаки є багато скравків мяса в кухні, які не придаються до їдження, а які можна ужити на товщ для промислових цілей. Тому Комітет для Збірки Товщів взиває господині, щоб вони памятали на ці відрізки і відпадки з мяса, перетоплюючи їх на товщ.

Комітет має готову програму збирання товщів і олїйв на найближчий рік. Вже незабаром появляться відповідні оголошення. А тимчасом господині хай мають на увазі, що треба ощадно обходитися з товщами і зберігати їх при кожній нагоді. Йде про те, щоб люди не занехали доброї звички, якої набралися вчасі війни. А коли прийде час — це вже буде проголошене незабаром, то треба буде виказати таку дбайливість у відданні заощадженого товщу у відповідні місця, як це було вчасі війни. (Ог.)

ДО ЖІНОЧОГО СВІТУ

(Надіслане з Европи).

Другий рік добігає від коли ми покинули нашу батьківщину і з кривавлючим серцем пішли скитатись ворожою чужиною. Ви, жінки Заходу не можете уявити цілої безодні зла, яке ми пройшли, цілого розпачу наших душ і цілої нужди нашого життя дома і тут серед ворожих на чужині. Але ми, що пройшли всьо: муки, смерть і загладу, розлуку з найдорожчими і з найдорожчим: Батьківщиною — ми можемо росказати про все те, Вам, що живете в спокійних, затишних домах, серед дітей і внуків, при любому чоловіці. Вам, яких ніхто і віщо не вбиває і не проганяє, яких ніхто не пересідує. Яких завтра не мусить зустріти заглада так як це грозить нам, дочкам новітнього Єрусалиму, Вавилону, Содоми і Гомори на яких затяжів гнів Господей і тяжко караюча спочила рука Його.

Алеж, за що карає він нас, спокійний нарід, рослий споконіку на чорноземі батьків наших: Україні? Нас мирних хліборобів і робітників, що не прогнівили нічим, Його, чим би не грішила звичайна мала людина. Ми не розуміємо цього. Може Ви це зрозумієте Жінки Заходу, коли прочитаєте мого листа з над берегу безодні на якому станула я з моєю родиною. На якому станув наш нарід: Українці і стоять тепер в переддень заглади.

Киньте оком на карту. Там на полудневому сході Европи над Чорним морем земля, про яку колись казали, що вона тече медом і молоком, а сьогодні кажемо, що вона тече кровю і сльозами. Це Україна. І клаптик її, що спирається об Карпатські гори, що до війни належав до Польщі: Західна Україна звана теж Галичиною. З цього то клаптика землі вимандрував рід наш, йдучи назустріч Демократії Заходу. Їй, що за неї чоловік мій і сини загинули з рук червонних катів большевиків. Оце в таборах західньої Німеччини ми животіємо з жахом дивлячись на мариво завтрішнього дня, що мае нас видати в руки нищителів наших. Ми, що на східній Україні страждали і гинули в його руках двадцятьдва роки і в західній два. Тільки два роки! Але ж послухайте як ми жили цих два кошмарних роки. Послухайте і не питайте як могли брати наші жити в таких умовинах двадцять літ. Не питайте! Відповідь на те питання мусіло б вам дати одинадцять міліонів українських трупів до війни і десять міліонів підчас війни.

Я жінка і мати. Не політик, не активний борець в житті. Я одна з бувших мілонів рядових жінок, свого народу. У мене був чоловік. Добрий і розумний Остап, що був журналістом. Я мала трьох синів і одну дочку. Я вже літня жінка і в мене є внуки. Так, вони ще є. Бо тих других немає вже.

Чоловік мій був соціялдемократом. З найраншої своєї молодості, ще з часів, як з робітника стався журналістом. У простій лінії пролетарського походження. Він, для якого першетравневе свято було найбільшим празником в році. День перед празником я варила харчі, щоб мати завтра вільний час. Бо завтра велике робітниче свято. Завтра ми всі святково прибрані йшли на вулиці. Чоловік мій ніс транспарент, а я з синами йшла походом як рядовики. Довгі роки ми домагались для робітників восьмигодинного дня праці, підвишки платень та протестували проти визиску. Нас плазували шаблі ще австрійських поліцаїв, нас стріляли ще польські посіпаки. Мій чоловік був двічі ранений в таких сутичках а старший син Роман до кінця носив скісний шрам через праве лице від шаблі, що дістав нею при трупі товариша, що ляг відчас робітничих заворушень у Львові.

Але чоловік мій і сини несли в кріпких руках червоний прапор і за справу робітників готові були жертвувати життям. Так було у нас в родині. Серед такої атмосфери ми старались обох з чоловіком і виростали сини наші. Оце найстарший був адвокатом в одному з менших міст Галичини. На кожному кроці і в кожній справі він боронив справи робітників і був душею і мізком укр. соц. демокр. партії. Такий був Роман.

Михайло, другий син мій був письменником. Його твори були завжди повні соціяльних проблем і робітничої тематики і тому мав багато ворогів з поміж соціялістів, чи яких других партій. Але боровся сміливо за ідею вщеплену йому батьком і був на дорозі до слави як вибухнула польсько-німецька війна і прийшли в нашу країну большевики. Наймолодший Степан був учителем. Людина тиха, роботяща і обовязкова. Усі вони були подружені і мали вже дітей. Дочка моя Олена була теж заміжня. Її чоловік був фізкультурник і у них було двоє дітей. Як бачите пересічна родина: батьки, діти, внуки. Міліони таких родин живуть по всему світу. Це спокійний і працюючий стан, позитивні члени громадянства.

Послухайте що сталось з нами — цією родиною продовж не цілих двох років большевицької влади в нашій країні.

З приходом їх на нащі землі ми зраділи. Мої чоловіки, що ціле життя стояли по стороні робітників у вірній службі червоному прапорові вітали цітами прихід червоної армії і палкими промовами та сміливими словами кликали робітників до співпраці з советською владою. Самі зголосилися до праці і вірили, що власними руками й силами допоможуть до побіди робітничого класу і до будови селянсько-робітничої держави на руїнах бувшої капіталістичної Польщі.

Чоловік мій станув до праці у часописі, щоб далі працювати пером і вже без тривоги йти рівним шляхом робітничої ідеології. Вересень, жовтень, листопад 1939. З початком груддя заарештували його. За що? За те, що був соціялдемократом. Не вірите? Я була б теж не вірила якби сама не читала в тому ж самому часописі, де працював мій чоловік, що соціялдемократи, тоб то другий інтернаціонал це соціялзрадники і вороги робочого класу та погрозу винищити їх. Від трьох неділь йшла така нагінка на них в часописах і продовж цих трьох неділь вкарештували усіх, про кого тільки дізнались, що був в партії. І тих, що сиділи в тюрмах за робітничу справу і тих, що бились колись на барикадах і тих, що працювали робітниками, рядовиками.

Бо партія большевиків не признає іншої партії побіч себе. Бо тоталітарний устрій, червоний деспотизм боїться робітників так, як не боїться їх ніякий, найбільш реакційний устрій світу. Бо соціялдемократи хочуть робітникам волі, а большевизм закріпащує їх. Бо російський большевизм це ніякий соціялізм це ніяка демократія, це найскрайніший фашизм, замаскований під кличами давно забутих творців соціялізму Маркса, Енгельса. Це заборчий російський імперіялізм, що під притокою боротьби з контрреволюцією винищує усі інші народи „Союзу". Вони мусять заникнути, залишаючи місце тільки російському народові. Серед інших поневолених Москвою народів український як найчисленніший й найживотніший, тим самим найнебезпечнійший підпадає систематичному нищенню.

(Дальше буде).

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

3756. Розовський Миколи і Анни від Хоміцький Григорія з с. еПрекопана, Перемишль.

3757. Ковалюк Петра і Василя від Ковалюк Теодора з с. Батятичі, Камінка Струмилова.

3758. Дутко Марії від Дутко Федора з с. Ласкавці, Зборів.

3760. Грицик Анни (Чубай) від Чубай Михайла з с. Рудалка, Добромиль.

3761. Бородій Марії від Ревега Анни з с. Зервирів, Тернопіль.

3762. Бас Анастазії із сином Славком від Гоминюк Олени з с. Торгові, Зборів.

3764. До рідних і знайомих з с. Комарівка, Бережани, від Кобель Пилипа.

3765. До родича з Логозових, з с. Бінцарева, Новий Сянін, від Логоза Ольги (донька Віктора).

3769. Розтек Антона та його дітией від Розтек Станислава, з с. Керниця, Львів.

3768. Петруняк Михайла та Кароліни з с. Тустановичі, Борислав, від Снакова Катерини (Петруняк).

3770. а) Ґудз Анни від Козицький Володимира з с. Плочини.

3770. б) Перцак Петра, Марії і Анни з с. Теофілівки, Козова, від Дорош Василя.

3771. Гриник з с. Гайворонки, Кіт Миколая з с. Сільця від Гриник Василя.

3772. Гринівський Семена від Савчин Осипа.

3773. Козарницький Миколи з Богородчан від Волощук Варвари.

3775. а) Мельник Ілька з с. Семегинів, Стрий, від Мельник Євгена.

3775. б) Францишин Кароля з с. Максимівка, Тернопіль, від Францишин Йосифа.

3775. в) Шимчак Францишки, Йосифа, Павла і Івана з с. Дібровка від Шимчак Станислава.

3775. г) Косолов Василя Павлів, Мудрик Ілька з с. Завадка, Калуш, від Павлів Володислава.

3776. Смеричинський Михайла з с. Санагура від Павлович Марії (Волощук).

3777. До родини о. Андрійчука Константина з с. Бобівці від Бущ Віри (Андрійчук).

3778. Федь Миколи з с. Міжинець, Перемишль, від Караман Івана.

3779. До рідних і знайомих від Плавюк Дмитра і Ярослава.

3780. Чаплінський О. сестри проф. Рущака Михайла, Сасбачинський, Чубатий, Майка Михайла від Бачинський Володимира з с. Б-ць, Тернопіль.

3781. Норд Анни (Сенега), Ганущак Івана, Сенега Зофії з с. Титаринів від Хойнацька Олінії.

3782. Вороцянко Степана з с. Глинсько, Жовква, від Рак-Стасюк Олени.

3783. Добош Івана з с. Костарівці, Сянік, від Добош Олени.

3784. До учнів бувшого директора школи Дзедзика Василя від Дзедзик Андрія з Черча.

3786. Мотуз Максима, Боднар Насті з с. Базар, Чортків, від Угринчук Василя.

3787. Гринчишин Магди (Маліборська), Маліборський Петра з с. Станьків, Калуш, від Чолій Матвія.

По інформації писати до:
**United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.**

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 20. жовтня, в год. 12. вполудне, в парохіяльній гали при Кортез і Овклей Булвард. — Відділовий уряд.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369, відбудуться в неділю, 20. жовтня, в годині 5. пополудні, в церковній галі. Просимо членів явитись на збори і вирівнати свої залеглі вкладки. Старайміся приєднувати нових членів до У. Н. С., старших і дітей. — За уряд: І. Климишин, С. Новацький, М. Куба.

ГАНОВЕР, ПА. — Бр. Преобр. Господнього, від. 29, відбуде свої місячні збори в неділю, 20. жовтня, в год. 2. пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів бути приявними. — М. Малищак, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в неділю, 20-го жовтня, в 2. год. пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінг ул. Всі члени обовязково повинні явитись, бо є багато справ до полагодження. — Й. Крупка.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge 112, is holding theeir monthly meeting Sunday, October 20, in the St. Peter & Paul Church Hall, after 2nd & 3rd Mass. All members are urged to come & pay their dues. — Eva Laluk, Pres.; Helen Prociw, Trea., Rose Jacubic, Sec'y.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 19. жовтня в годині 7:30 ввечір, в домі 122 Ліберти Отц. Просимо всіх членів прийти на час. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглости. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновецькас.; Й. Ярема, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 20. жовтня, в годині 2. пополудні, в церковній галі на Ґрінвіч Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти точно на час, бо є важні справи до полагодження. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ГАВРИЇЛ БУТОВСЬКИЙ шукає своїх краяків ЗЕЛІНСЬКИХ, що походять з Хмільна, повіт Радехів, перше був Броди. Вони мали жити в стейті Ню Йорк або Ню Джерзі. Писати: 202-4

H. BUTOWSKY,
706 W. 116 Pl., Chicago 28, Ill.

ЦЬОК ВАСИЛЬ
з села Пантна, повіт Горлиці, пошукує свойого вуйка
ПЕТРА ГЛИВУ
який має перебувати у місті Ню Йорк, Н. Й. Хто би знав про нього, хай голоситься на адресу:
CIOK WASYL,
Ukrainian Camp No 1,
in Rimini, Italy,
або на адресу:
PETER HLYWA,
254 Beach St., Bridgeport, Conn.

РОЗАЛІЯ ТАТИҐА
з Данильча, пошукує свого брата
МИХАЙЛА ЮРКОВА
що колись мешкав у Рачестер, Н. Й. Маю лист для нього. Голоситись на адресу: 202,3
MICHAEL YURKIW,
30 Rosemary Dr., Rochester 5, N. Y.

МАРІЯ ЦЕРКОВИЧ
пошукує брата, що називається
ПАВЛО КАМІНСЬКИЙ,
з Тернавки, пов. Жидачів, і прочу рідню. Хто би про них знав, прошу повідомити:
Mrs. MARY CERKOVYCH,
208 North Rose St., Baltimore 24, Md.
U. S. A.
Европейські газети прошу передрукувати.

ПЕТРО ПЕТЯХ
шукає свого стрийка
МИКОЛУ ПЕТЯХ
сина Теодора, з Лутовиска, Галичина. Є в Америці вже 25 літ. Довгі роки жив у Вилкс-Бері, Па.
ІРИНА ПЕТЯХ
з дому КРІЛ, дочка гр.-катол. священика, шукає свого вуйка
ПЕТРА КРІЛ
сина Константина, з Липія, повіт Турка. Є в Америці поверх 25 років.
Хтоб про них знав або вони самі, просимо написати:
PETER PETIACH
13b Neu—Ulm/Donau, Schwaben,
Finningenstr., Reinhardt Kaserne,
U. S. A. Occupied Zone, Germany.

ЗА УКРАЇНУ

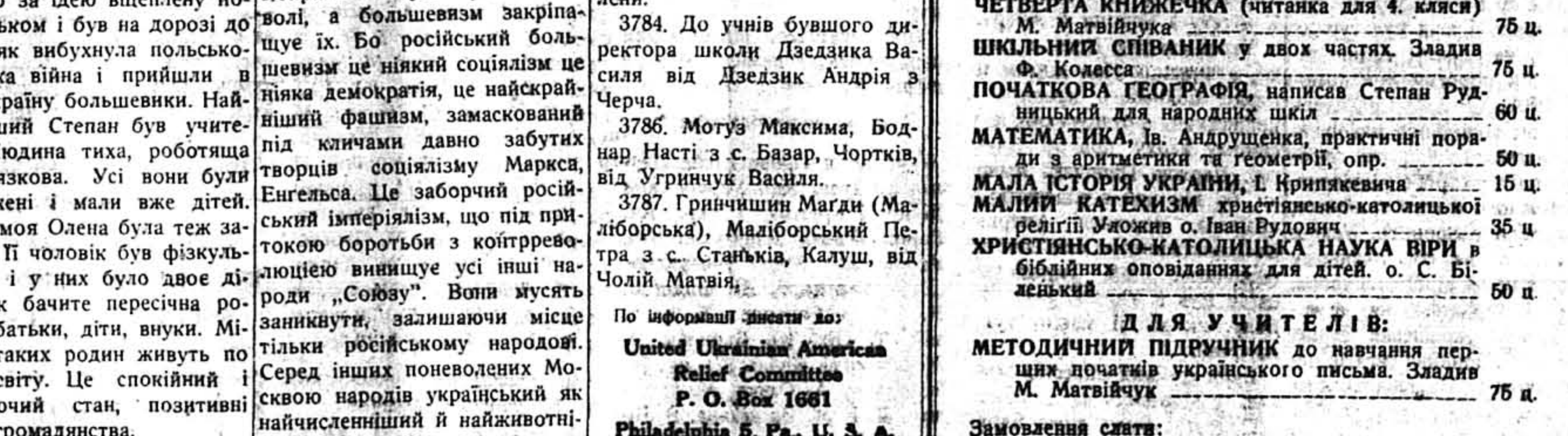
(Докінчення зо стор. 2-гої)

ського. Забило серце І Виговському, хотів бути блище столиці України, аби приложити руку до праці великого митрополита для воскресення української держави. Негайно переїхав у свою маетність у місті Бар на Поділлі.

— Продам Бар, продам Руду і заграю ворогам удуду! — мовляв до свого шурина Юрія Стеткевича...

(Дальше буде).

ТАРЗАН, ч. 1466. Боротьба на сходах.

Коли так один лев боком підходив до сходів, Тарзан закликав: „Банту, швидко! Подай мені спису зо стіни коло бальконуї!"

Вірний Банту кинувся до зброї!

Та негайно він стрінувся око-в-око зі львом при сходах до бальконуї.

Тоді малпочоловік випустив з рук льва, махнувши ним на два інші звірі.